

พลวัตการเกษตรและเศรษฐกิจชุมชนภาคกลาง
กรณีศึกษา : ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ

ตำแหน่งที่เหมาะสมของภาคเกษตรในระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยอยู่ตรงไหน? คำถามเชิงวิพากษ์นี้ได้นำไปสู่การศึกษาอย่างละเอียดด้านระบบชุมชนเกษตรกรรมในเขตพื้นที่ทุ่งลูกนก ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย มุมมองด้านประวัติศาสตร์เกษตรแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของระบบชุมชนเกษตรจากการผลิตเพื่อการบริโภคที่พอเพียงไปสู่การผลิตแบบใหม่ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าโดยเน้นการส่งออกของผลผลิตการเกษตร ในพื้นที่ทุ่งลูกนก ภายหลังจากช่วงเวลาของการปลูกอ้อยเป็นพืชหลักแล้ว ความหลากหลายของระบบการผลิตทางการเกษตรเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนและการเลี้ยงโคนเนื้อ – โคนม

พื้นที่ทุ่งลูกนกอาจจะเก็บรักษาไว้เป็นพื้นที่ผลิตทางการเกษตร หรืออาจจะเปลี่ยนเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการขยายตัวของชุมชนเมืองหรือการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมในระยะเวลาข้างหน้า สถานการณ์ของพื้นที่ทุ่งลูกนกเป็นตัวอย่างของความท้าทายสำคัญสำหรับประเทศในอนาคต : การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและมีดุลยภาพระหว่างภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

การศึกษาพื้นที่ทุ่งลูกนก นำเราไปสู่การตระหนักถึงความหลากหลายของระบบผลิตทางการเกษตร และความสามารถในการปรับตัวของภาคเกษตรในพื้นที่ โดยเฉพาะครัวเรือนเกษตรกรขนาดกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรกลุ่มเดียวที่จะมีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีระบบการผลิตทางการเกษตรที่มีเหตุมีผล ซึ่งจะสามารถสร้างความมั่นคงในด้านความปลอดภัยทางอาหารของประเทศและทำให้ภาคเกษตรเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญของประเทศต่อไปได้

Abstract

What is the right place for the agriculture in the economy of Thailand? This critical issue was addressed through the detailed study of the Thung Look Nok area, in the West of the Central Plain. An historical view of the agriculture shows that the past self-sufficient system was turned into a modern system mostly devoted to exportation of agricultural products. After a period of sugar canne domination, a great diversification is observed in the study area, with the appearance of baby corn and cows.

This area may be kept for agriculture, or dedicated to urbanisation and industrialisation in the next years. This situation is a good example of the main challenge for the country in the future : to gain an harmonious and efficient development of both agriculture and industry.

Our detailed investigation of the Thung Look Nok area led us to realize that a diversified and versatile agriculture-mainly relying on middle-size familial farm units-would constitute the only reasonable and sustainable approach : such an agricultural system should ensure the food independence of the country and enable a large part of the population to live from agricultural activities.